

1.6.2021

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Liv@eduskunta.fi

HE 70/2021

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista

Muonion kunta lausuu seuraavaa:

Yleiskuva

Pienen, harvaan asutun, ilmastoltaan arktisen kunnan kannalta direktiivin tavoitteisiin pääsemiselle ei ole vielä mielekkäitä teknis-taloudellisia toteuttamistapoja, koska kuljetusmatkat ovat pitkiä ja kylmyys vähentää sähköautojen käytettävyyttä merkittävästi. Tämän vuoksi pohjoisimmat pienet kunnat tulisi vapauttaa myös henkilökuljetuksia koskevista vaatimuksista vähintään ensimmäisessä vaiheessa kokonaan.

Ajoneuvojen käytettävyys

Sähköautojen kantama on etäisyyksiin verrattuna huono ja kovilla pakkasilla jo 200 km toimintasäteen vaatimus on liian pitkä. Edes 300 km toimintasäde ei riitä esimerkiksi siirtoon sairaaloiden välillä (yhdensuuntainen matka Muonion hyvinvointikeskus – Lapin keskussairaala on 233 km). Pitkät lataustauot eivät ole näissä kuljetuksissa yleensä mahdollisia. Koulukuljetuksessakin turvallinen kuljetus 60 km yhdensuuntaiseen matkaan ei välttämättä ole mahdollinen kovimmilla pakkasilla. Ääripisteissä, eli yksittäisten talojen luona, ei voi olla latausasemaa, eikä kuljettaja toisaalta voisi odottaa siellä auton latautumista. Riski tien päälle jäämiseen on perinteistä ajoneuvoa suurempi. Kuntakeskuksessa sähköautoja voisi käyttää. Nämä investoinnit eivät ylitä EU-kilpailutuskynnystä.

Ajoneuvojen saatavuus

Muoniossa koulukuljetukset muodostavat suurimman osan EU-kilpailutusrajan ylittävistä kuljetuksista. Lisäksi yrittäjät osallistuvat SOTE-kuljetuksiin. Koulukuljetuksissa lyhyet matkat ajetaan enimmäkseen suurilla autoilla, pienillä autoilla kuljetetaan yksittäisiä kaukana asuvia oppilaita. Jos pieniä ajoneuvoja ei pystytäkään hankkimaan, kuljetukset joudutaan ajamaan suuremmilla, esimerkiksi 1+8 INVA-varustelluilla polttomoottoriautoilla.

Koulukuljetuksiin tyypillisesti sopivia 1+8 sähköajoneuvoja ei ole saatavilla. Niiden hyötysuhde tulee lisäksi olemaan huono, koska sisäilman lämmittämiseen menee merkittävä osa sähköstä. Pieniä sähköautoja on saatavilla, mutta niiden hankintahinta on korkea. Tarjolla olevalla kuljetusten määrällä perinteisellä kalustolla hankinnan takaisinmaksuaika on noin neljä vuotta. Sähköautolla aika on kahdeksasta kymmeneen vuotta, mikä on pitempi kuin auton käyttöikä. Akuston uusimisella käyttöikä pitenee, mutta niin pitenee myös takaisinmaksuaika. Jotta yrittäjä voisi investoida ajoneuvoon, kilpailutuskausien tulisi olla kohtuuttoman pitkiä tarpeen

Puthaanrannantie 15
99300 MUONIO

1.6.2021

tai kustannustason ennustettavuuden näkökulmasta. Kunnassa on vähän taksiautoja, jotka jakaantuvat usealle yrittäjälle. Tässä tilanteessa vähintään 20% vaatimus on todennäköisesti mahdoton toteuttaa tässä aikataulussa.

Kaikille reiteille ei nykytilanteessakaan välttämättä kilpailutuksessa tule yhtään tarjousta. On selvä, että jos näihin ajoneuvoihin investoidaan, lisäkustannus tulee julkisen sektorin maksettavaksi lakisääteisten kuljetusten hinnassa.

Palveluiden säilyminen

Jos vaatimus liian suurista investoinneista saa yrittäjät lopettamaan, tai tehty liian suuri investointi kaataa yrityksen, muitakaan taksipalveluja ei ole enää saatavilla. Kunnan elinvoiman kannalta muut taksipalvelut ovat tärkeitä. Tämä koskee sekä matkailuelinkeinoa että paikallisia asukkaita, jotka syystä tai toisesta eivät pysty käyttämään yksityisautoa. Muu julkinen liikenne on alueella vähäistä.

Johtopäätös

Väestöpohjaltaan pienessä, harvaan asutussa kunnassa kokonaisajojen ja ajoneuvojen määrä on valtakunnan mittakaavassa mitätön. Tarjolla oleva teknologia ei vielä ole toimivaa näissä olosuhteissa, ja vaatimusten toteuttamisen seuraukset voivat olla elinvoimaa merkittävästi heikentävät. Näitä näkökohtia on myös esitetty ministeriön tilaamassa Rambollin selvityksessä.

Olisiko syytä harkita, että lain liitteeseen yksi liitettäisiin neljäs kategoria:

Lain 8§:n 2 momentissa tarkoitetut alueelliset vähimmäisosuudet lain 5 §:n mukaisia ympäristöystävällisiä ja energiatehokkaita henkilöautoja ja kevyitä hyötyajoneuvoja

Alueet	Ensimmäinen hankinta-ajanjakso	Toinen hankinta-ajanjakso
--------	--------------------------------	---------------------------

Maakuntiin kuuluvien kuntien hankintayksiköt

...

Lappi (pohjoinen)	0%	10%
-------------------	----	-----

Muonion kunta

Laura Enbuska-Mäki
kunnanjohtaja

Katri Rantakokko
hallintojohtaja